

# oudheidkundige kroniek

## HET HOF TER POSTERNE

*Wij drukken hieronder de bijdrage van Alfons Van Werveke af die verscheen in "De Gazet van Gent" van 3 oktober 1921.*

In ons laatste artikel hebben wij eenige nota's gegeven over de Posterne en de Posternepoort, -brug en -straat. Wij gaan nu een en ander mededelen nopens het Hof der graven van Vlaanderen, gebouwd nevens de Posterne en gekend onder de namen **Hof ter Posterne. Mijne Heeren Hof van Vlaanderen was Postern** zonder meer.

Men weet, dat de vestinggracht, de Houtlei, eenige jaren geleden opgevuld, grootendeels ingenomen is door de brouwerij Saverys, het Jezuïtenklooster, Sint-Lucasschool en Sint-Amandsgesticht. Een versterkte poort stond vóór elke der drie bruggen over de gracht : de Zandpoort (Korte Violettenstraat, de Posternepoort en de Torenpoort (Poel). Tusschen die poorten stonden muren met kanteelen, onderbroken door torens, en deze waren aan elkander verbonden door een walgang, die achter de kanteelen liep op aardbogen, welke tot schildwachthuizen dienden. Zeker was de stad van belang na 1300, toen de graaf van Vlaanderen aan de stad de wijk van Ekkergem afstond, welke onze voorouders terstond in staat van verdediging stelden. Alzoo zien wij, dat reeds in 1325 een toren naast de Posternepoort door de stad in cijns wordt gegeven, en dat, in het midden der XIVe eeuw, de graaf van Vlaanderen het gedeelte

der vesting nevens de Posterne onder dezelfde voorwaarden bezet. In verschillende keeren vergroot tusschen 1360 en 1370 door de bijvoeging van aardbogen en den er voorliggenden grond werd **Mijns Heeren Hof van Vlaanderen of het Hof ter Posterne** in de tweede helft van de XIVe eeuw één der geliefkoosde verblijfplaatsen van onzen vorst. De vergrooing geschiedt ook langs de andere zijde van de walgracht. Weldra strekt het Hof ter Posterne zich aldaar uit over nagenoeg gansch den grond tusschen Brandstraat, Galgenberg, Maagdenstraat en Houtlei. 't Is daar dat zich het Groot en het Klein Kaatsplein bevinden, waar het hof zich in de alsdan geliefkoosde sport oefent. Daar zijn verschillende gebouwen, gaanderijen, paardestallen, torens en het **Hof ten Westen van de Gracht** wordt aan het **Hof ten Oosten van de Gracht** verbonden door een brug.

Het Hof ter Posterne diende niet veel langer dan een halve eeuw tot verblijfplaats aan de graven van Vlaanderen. Wij zullen zien om welke reden Philips de Goede het verliet voor het Hof ten Walle, later Prinsenhof, en we moeten er bijvoegen, om geheel de waarheid te zeggen, dat onze vorsten geen groote voorliefde voor hun Gentsche verblijven hadden. Reeds in 1418 wordt een gedeelte van de gebouwen in de Struifsteeg verkocht en in 1431 worden andere gedeelten van het hof aan burgers verhuurd. Weldra is geheel de vorstelijke woning bezet door Gentenaars, die hun pacht aan het Kroondomein betalen. In 1589 wordt het Hof ter Posterne binnen de oude vestingen verkocht aan de zusters van Oost-Eecloo, die hare abdij vergrooten in 1598 door den koop aan de stad van het oude Pesthuis darnevens. In 1833, verkoopen de laatste zusters haar gebouwen aan de Jezuïeten, die er nog zijn.

Ziedaar samengevat de geschiedenis van het Hof ter Posterne. Zeggen we nu welke gebeurtenissen aldaar plaats grepen. Het is der moeite waard er eenige regels aan te wijden, daar ze zich aansluiten bij de geschiedenis onzes vaderlands.

Lodewijk van Male huldigde zijn nieuw hof in ten jare 1353. Hij was onze Louis XV en hij maakte van het **Hof ter Posterne** zijn Hertenpark. Zijn geschillen met de Gentenaars beletten hem in het vervolg zich aldaar dikwijls te komen vermaken, maar het paleis werd immer vergroot en de vorsten die hem opvolgden, kwamen er nu en dan voor korten tijd. Zoo vinden wij er in 1412 Jan zonder Vrees, die er de afgevaardigden van Yperen en die van de kastelrij dier stad ontvangt, om te trachten het geschil tusschen die twee besturen te beslechten.

Tien jaar later speelt zich daar een drama af, waarover wij waarschijnlijk nooit de geheele waarheid zullen weten; 6 Juli 1422 sterft in het Hof ter Posterne, in den bloei des levens, Michaëla van Frankrijk, dochter van koning Karel VI en eerste vrouw van Philips den Goede. De Gentenaars die haar zeer liefhadden, waren overtuigd dat zij geen natuurlijke dood gestorven was. Lang bleef die geëerde prinses in de gedachtenis van het volk leven : anderhalve eeuw na haar dood noemde men nog het gebouw, waar ze in de Posterne had gewoond,

**de Kamer van Mevrouw Michaëla.** Het stond buiten de oude vesten. De prinses werd begraven in de kerk van Sint-Baafsabdij, en haar stoffelijk overschot werd overgebracht naar de huidige Sint-Baafskerk nadat Keizer Karel de abdij had doen afschaffen.

Wij kunnen in geen bijzonderheden treden nopens den tragischen dood van Michaëla van Frankrijk, maar naar allen schijn zal Philips de Goede niet minder bijgeloovig geweest zijn dan zijn tijdgenooten en hij zal dat betooverd huis hebben geschuwd. Een enkele maal zien wij er hem voor een oogenblik weer verschijnen. In Juni 1425 komt hij met Gilbert de Launoy om er Jacoba van Beieren op te sluiten, de gravin van Holland, Zeeland en Henegouw, na haar gekend avontuur. Jacoba was vergezeld van haar moeder en van een talrijk gevolg, zoodat belangrijke werken moesten uitgevoerd worden in het Hof ter Posterne om al dat volk te huisvesten. De gravin bleef er evenwel niet lang. 2 September 1425, te 5 uren in den morgen, vluchtte ze weg, alleen vergezeld van een hofdame en een dienaar. De baljuw van Gent, terstond verwittigd, deed het dienstpersoneel van de gravin opsluiten, om de omstandigheden van de vlucht te vernemen, en bij trompetgeschal door de stad uitroepen, dat hij, die de gravin verborgen hield, er kennis moest van geven aan de Schepenen der stad. Niets hielp : eenige dagen later was Jacoba te Gouda.

Wij hebben het reeds gezegd : het Hof ter Posterne werd door onze vorsten niet meer bewoond in de tweede helft der XVe eeuw. 15 October 1469 verhuurde Philips de Goede de vorstelijke woning aan Gwijde van Briemen, Heer van Humbercourt, landvoogd van het graafschap Namen. De akt, door de twee partijen gesloten, leert ons dat het Hof ten Westen van de Houtleie veel belangrijker was dan dat binnende oude vestingen; het gold 70 pond parisis per jaar, terwijl dit slechts 50 pond werd betaald. Men kent den tragischen dood van den grooten heer, die het Hof een halve eeuw na de ongelukkige prinses Michaëla bewoonde, door de Gentenaars overtuigd van landverraad werd hij in 1477 op de Vrijdagmarkt onthoofd.

In de XVIe eeuw werd het Hof ter Posterne geheel verbrokkeld, en in dienzelfden tijd schreef Gillis de Voocht de legende op van het beleg der stad Gent in 965, dat op dezelfde plaats zou zijn gebeurd. Wij zullen eens de gegevens opzoeken, waarmede deze fabel is ineengezet.

A. VAN WERVEKE